

економія сировини. Расход сировини, матеріалів, палива значно зменшується при впровадженні безвідходної і маловідходної технології. Велике значення має також повне використання вторинних матеріальних ресурсів.

Оцінка конкурентоспроможності житлово-комунального комплексу повинна забезпечувати максимальну достовірність отримуваних результатів в порівнянні з пофакторною оцінкою конкурентоспроможності, яка в силу помилок в оцінках окремих факторів, а також умовності і суб'єктивності ряду, використовуваних в розрахунках показників, зазвичай є некоректною. Методика повинна полегшувати задачу збору необхідної для оцінки конкурентоспроможності житлово-комунального комплексу інформації і бути універсальною, дозволяючи в залежності від цілей аналізу і наявності вихідних даних формувати будь-якого обсягу і складу вибіркової сукупності підприємств-конкурентів. Універсальність має особливе значення в тих випадках, коли складно визначити географічні і товарні межі того або іншого ринку, встановити коло конкурентів, а також в ситуаціях, коли інформація про них недоступна.

Крім того, методика оцінки конкурентоспроможності повинна мати в своїй основі чітко виражений математичний апарат, який дасть не оціночну і в багатьох умовах умовну залежність визначеного показника від факторів конкурентоспроможності, а жорстку функціональну зв'язь. Вказане обставина обумовить можливість широкого математичного обробки показників конкурентоспроможності житлово-комунального комплексу.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ

В. І. ТОРКАТЮК, д-р техн. наук, професор
Т. В. МОМОТ, д-р екон. наук, професор
М. В. ГРИЦАНЕНКО, Л. П. ВОРОНОВСЬКА
Н. С. КЛУНЬКО, О. Ю. АЛЕКСАНДРОВА
*Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12
mire2005@ukr.net*

Трансформаційні процеси в економіці України, прискорення змін та нестабільність економічного середовища, зростання рівня конкуренції, насичення вітчизняного ринку високотехнологічною і наукомісткою продукцією зумовлюють об'єктивну необхідність створення умов для поступального розвитку та забезпечення стійкого функціонування вітчизняного виробництва. Динамічне довгострокове забезпечення економічної стійкості підприємств житлово-комунального комплексу в цілому можливе лише за

рахунок цілеспрямованих, усвідомлених дій, що мають довгостроковий стратегічний і програмний характер.

Основна проблема економічної стійкості цих підприємств полягає в нестабільності економіки України, що тільки намагається вийти на шлях сталого розвитку. На цьому етапі потрібно звернути увагу на діагностику економічної стійкості функціонування підприємств житлово-комунального комплексу, щоб вони працювали ефективно й не банкрутували.

Аналіз роботи підприємств житлово-комунального комплексу показав, що одним з перших завдань, що доводиться розв'язувати в умовах ринкових відносин, є проблема забезпечення життєздатності і конкурентоспроможності протягом життєвого циклу їх функціонування. При цьому особливу важливість набуває створення дієвого організаційно-економічного механізму управління довгостроковою економічною стійкістю. Організаційно-економічний механізм забезпечення довгострокової економічної стійкості цих підприємств є система складної взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів.

Враховуючи фактори, що впливають на виробничо-господарську діяльність підприємства, можна виділити внутрішню, зовнішню і загальну стійкість. Внутрішня стійкість підприємства – це такий стан матеріально-речовинної і вартісної структури виробництва і реалізації будівельної продукції й така її динаміка, за якої забезпечується стабільно високий результат функціонування підприємства протягом життєвого циклу. В основі досягнення внутрішньої стійкості лежить принцип активного управління внутрішніми факторами. Зовнішня, стосовно підприємства, стійкість визначається стабільністю економічного середовища, в межах якої здійснюється виробничо-господарська діяльність підприємства.

Забезпечення економічної стійкості підприємства – це постійний циклічний процес управління функціональними складовими економічної стійкості з метою зведення до мінімального рівня впливу негативних факторів.

Проблема економічної стійкості підприємств визначається, з одного боку, зовнішніми, а з іншого – внутрішніми факторами. При цьому, як показує аналіз роботи підприємств житлово-комунального комплексу Харківської області, внутрішні фактори найбільшою мірою забезпечують економічну стійкість. Тому головна мета формування механізму забезпечення стійкої роботи конкретного підприємства, на наш погляд, – використання внутрішніх і частково зовнішніх факторів для стабільного функціонування і розвитку підприємства в гармонійному взаємозв'язку з соціально-економічним, технологічним і природним середовищем.

Під стійкістю роботи підприємства пропонуємо розуміти таку організацію його виробничо-господарської діяльності, що дозволяє забезпечити стабільну довгострокову рентабельність на всіх етапах життєвого циклу функціонування підприємств.

Нами пропонується розглядати економічну стійкість підприємства як здатність підприємства в умовах нестабільного економічного середовища забезпечити довгострокову ефективність функціонування підприємства. Таке

розуміння економічної стійкості підприємства виходить зі стратегічної мети його функціонування: забезпечення довгострокової конкурентоспроможності та ефективності.

Формалізація поняття «організаційно-економічна стійкість» і управління цим процесом – основна задача будь-якого підприємства, пов'язана з дослідженням інтеграції процесів планування, діагностики і контролю усіх функціональних підсистем. Економічну стійкість можна визначити як властивість підприємства, що забезпечує його стабільне функціонування та інноваційно-інвестиційну модель розвитку в умовах виникнення різних видів негативних зовнішніх і внутрішніх факторів. Тобто, це така властивість системи, яка дає змогу звести до мінімуму, а в кращому випадку повністю виключити негативний вплив різних зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів. Виходячи з цього економічну стійкість підприємства можна розглядати як кількісний і якісний його стан, що забезпечує здатність підприємства до функціонування і розвитку в умовах негативного впливу непередбачуваних і складно прогнозованих зовнішніх та внутрішніх факторів, що ми, на жаль, спостерігаємо в Україні. Для визначення рівня економічної стійкості функціонування підприємств необхідна оцінка його продуктивності, фінансової стійкості, рентабельності, реальних і потенційних резервів виробництва, дієвості організаційно-економічного механізму, рівня інноваційно-інвестиційного розвитку.

Методи і прийоми механізму управління обираються залежно від поставлених цілей і стратегій їх досягнення. Основними цілями управління економічною стійкістю підприємств є: а) довгострокові (забезпечення довгострокової рентабельності, конкурентоспроможності та інноваційно-інвестиційної моделі розвитку процесу надання комунальних послуг; б) середньострокові (досягнення необхідного рівня рентабельності, продуктивності, ритмічності виробництва, раціонального використання фонду календарного і робочого часу, використання потенційних резервів виробництва); в) короткострокові (оптимальне використання ресурсів, реальних резервів виробництва).